

Risk för energifattigdom i energiomställningen

Krister Mars | Anthesis

BESMÅ

Energimyndighetens nätverk
för energieffektiva småhus

2026-03-04

Ökad prisvolatilitet i en fossilfri energimix

- Elproduktionen är idag i princip fossilfri
 - Fjärrvärme ~80 % fossilfri
 - Vi ser en ökning av andelen av disponibel inkomst som går till energi mellan 2020 - 2023
 - Genomsnitt: 2,8 % → 3,4 % (+ 0,6 procentenheter)
 - Lägsta inkomstdecilen: 12,6 % → 14,6 % (+ 1,0)
 - Olja, gas och direktverkande el ger dessutom mer volatila energikostnader
- *Prisvolatilitet + låg inkomst = systemisk risk*

BESMÅ

Energimyndighetens nätverk
för energieffektiva småhus

EPBD riskerar att slå hårdast där betalningsförmågan är svagast

Vilka hushåll är i riskzonen?

- Inkomst < 60 % av medianinkomst för hushåll
- Volatil/dyr energibärare
- Ca 5 % av småhushållen i riskzon (~100 000)
- Småhusägare saknar motsvarande socialt skydd som hyresgäster

BESMÅ

Energimyndighetens nätverk
för energieffektiva småhus

16 % effektivisering till 2030

- Småhusens energianvändning 2024: ~30 TWh
- Effektiviseringskrav: ~5 TWh
- 1,8 miljoner småhus byggda före 1990
- Kräver ~18 % minskning i dessa byggnader

Detta är en strukturell renoveringsvåg – Inte marginell optimering

BESMÅ

Energimyndighetens nätverk
för energieffektiva småhus

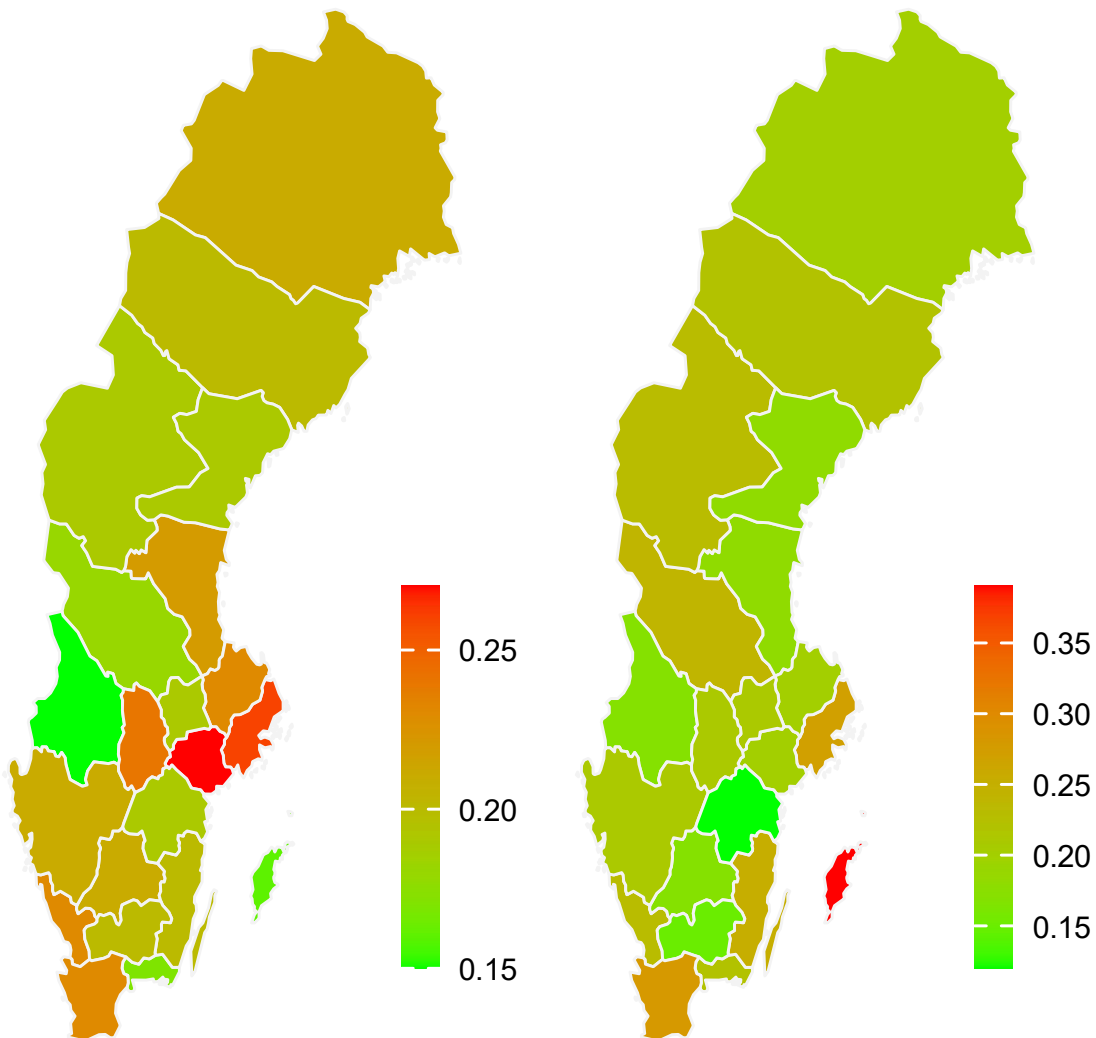
Andel Energideklarerade
per region

Andel under E
Energideklarationer

Energiprestanda i deklarerat bestånd

- 461 492 deklarerationer (2019–2024)
- 22,5 % under energiklass E
- Över rikssnitt i bl.a. Gotland, Skåne, Stockholm

Datan är skev mot marknadsrörligt bestånd, vilket leder till risk att underskatta behov i lågomsättningsområden

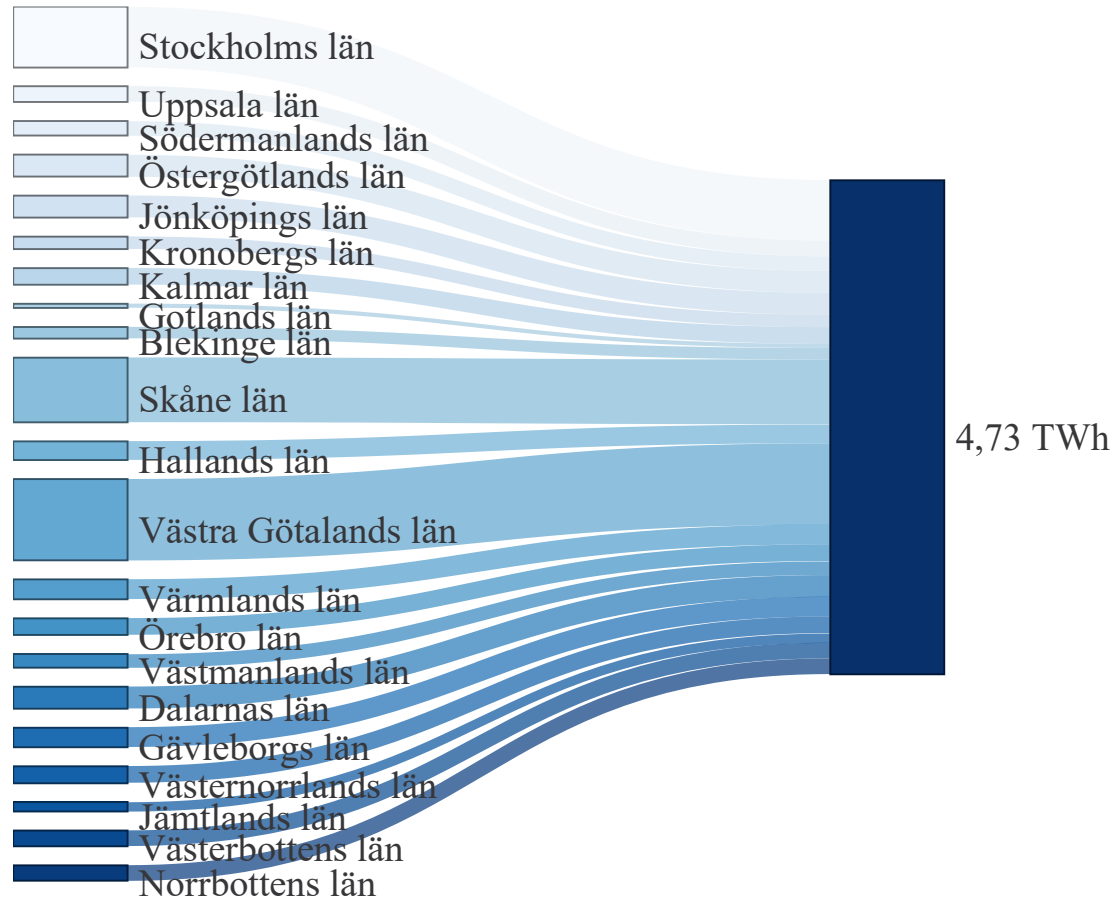

Data:Energimyndigheten-2024

BESMÅ

Energimyndighetens nätverk
för energieffektiva småhus

Var behöver energieffektiviseringarna genomföras?

Störst absolut potential:

- Västra Götaland
- Skåne
- Stockholm
- Grafen kopplad till volym + åldersstruktur

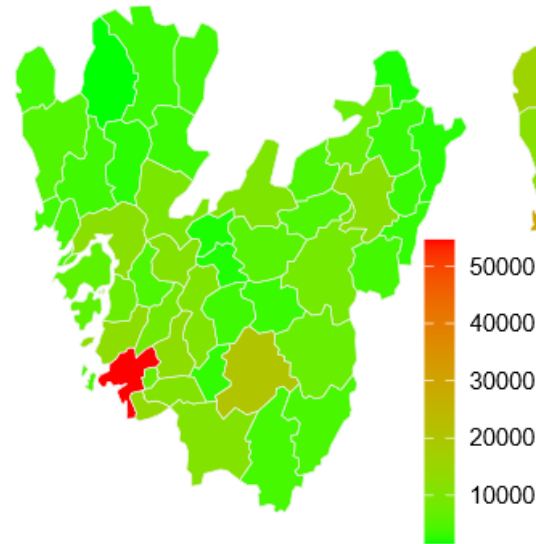
Storstäderna dominerar i volym, men lågprisområden kan dominera i relativ sårbarhet.

BESMÅ

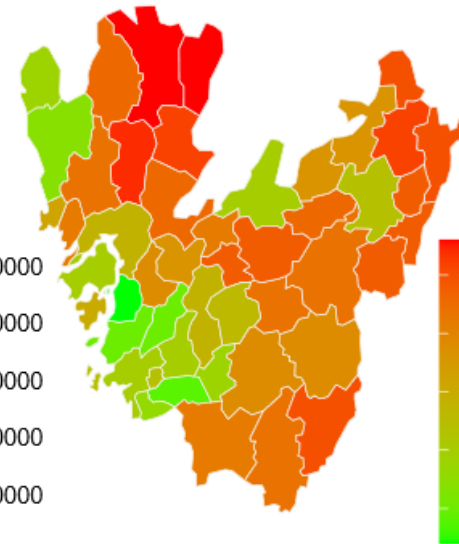
Energimyndighetens nätverk
för energieffektiva småhus

Kommunal variation

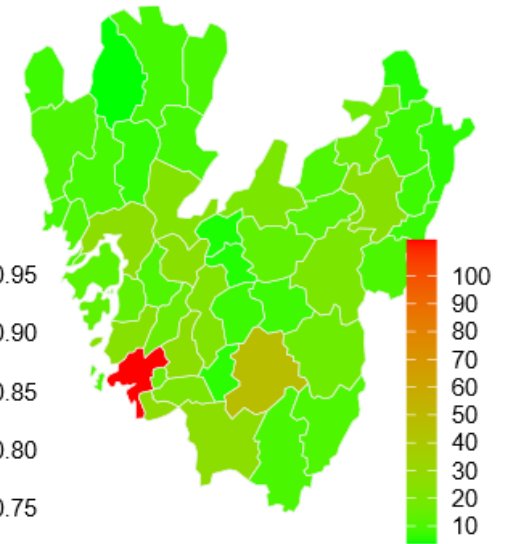
Antal småhus
Västra Götaland

Andel byggda före 1990
Västra Götaland

Energipotential
Västra Götaland [MWh]

Data: SCB-2024

- Göteborgs kommun: störst absolut potential
- Kustkommuner: lägre andel äldre småhus
- Betydande intern regional variation

Implementeringen av stöd måste ske på kommun- eller DeSo-nivå

BESMÅ

Energimyndighetens nätverk
för energieffektiva småhus

Strukturell målkonflikt i småhussektorn

Där behovet är störst är finansieringen svårast:

- Lägre taxeringsvärde → svagare låneutrymme
 - Högre relativ energikostnad → ökad risk för svagare hushållsekonomi.
 - Risk:
 - Utebliven renovering
 - Sämre inomhusklimat
 - Ökad energifattigdom
- Kreditrisk begränsar omställningen!*

BESMÅ

Energimyndighetens nätverk
för energieffektiva småhus

Delad risk är avgörande

Hushållsnivå

- Gröna bolån & ROT – avdrag

Systemnivå

- Nätägarincitament (effektutjämning)
(Finns i Tyskland och i Nederländerna)

Policynivå

- Kreditgarantier & riktade stöd
(I Frankrike finns initiativ där kommuner, banker och energibolag samarbetar)

BESMÅ

Energimyndighetens nätverk
för energieffektiva småhus

Vad betyder detta

- Vi behöver bättre geografiskt upplöst nulägesanalys.
- Finansieringslösningar måste riktas till lågvärdesbestånd.
- Energieffektivisering måste kopplas till energisystemnytta (flexibilitet, effekt).

Energieffektivisering utan finansieringsinnovation kommer öka Sveriges energifattigdom.

BESMÅ

Energimyndighetens nätverk
för energieffektiva småhus

BeSmå koordineras av:

Anthesis

Med finansiellt stöd från:

 Energimyndigheten